

Analyse Nut & Noodzaak Logistiek Centrum Eerbeek

Aanleiding

Op 6 december 2021 is het [rapport 'nut en noodzaak Logistiek Centrum Eerbeek'](#) gepubliceerd. Het rapport suggereert dat er nut en noodzaak aanwezig is voor een Logistiek Centrum in Eerbeek (LCE). Een kritische blik toont echter dat het onhaalbaar en overbodig is. Het rapport van Buck Consultants International (BCI) bevat tal van aannames die niet worden onderbouwd, bronnen die selectief worden gebruikt en conclusies die uit de lucht komen vallen. Belangrijke informatie zoals de recente productiecijfers ontbreekt juist weer. In dit overzicht werpen we een kritische blik op de in het BCI rapport gepresenteerde analyses en onderliggende cijfers.

Belangrijkste bevindingen

- 1. De Noodzaak ontbreekt**
Gepresenteerde groeicijfers zijn misleidend, extra opslag is niet nodig
- 2. Hoge (maatschappelijke) kosten**
Negatieve business case, overheidsfinanciering nodig, extra natuurcompensatie verplicht
- 3. Nadelig voor omgeving**
Extra overlast van transport door aanzuigende werking, industriële bebouwing in de natuur
- 4. Geen onafhankelijk onderzoek**
Er is sprake van doelredanatie, eenzijdige feiten, geen onderbouwde business case
- 5. Belangrijke vragen zijn niet gesteld**
Wie betaalt wat en waarvoor? Is er geen sprake van een besluitvorming fuik?

De Noodzaak ontbreekt

De markt stagneert

McKinsey¹ schat de jaarlijkse groei voor de verpakkingindustrie wereldwijd op 2,8% en in Europa op lager dan 2%. Dit zijn financiële omzetcijfers; daadwerkelijke productie blijft vrijwel gelijk.

Op pagina 13 wordt de verwachte groei van de Eerbeekse papierfabrieken op 2,6%-7,8% geschat. Dat betekent dat ze 3-4x harder groeit dan de markt. Dit laatste is niet aannemelijk en wordt ook nergens verder onderbouwd.

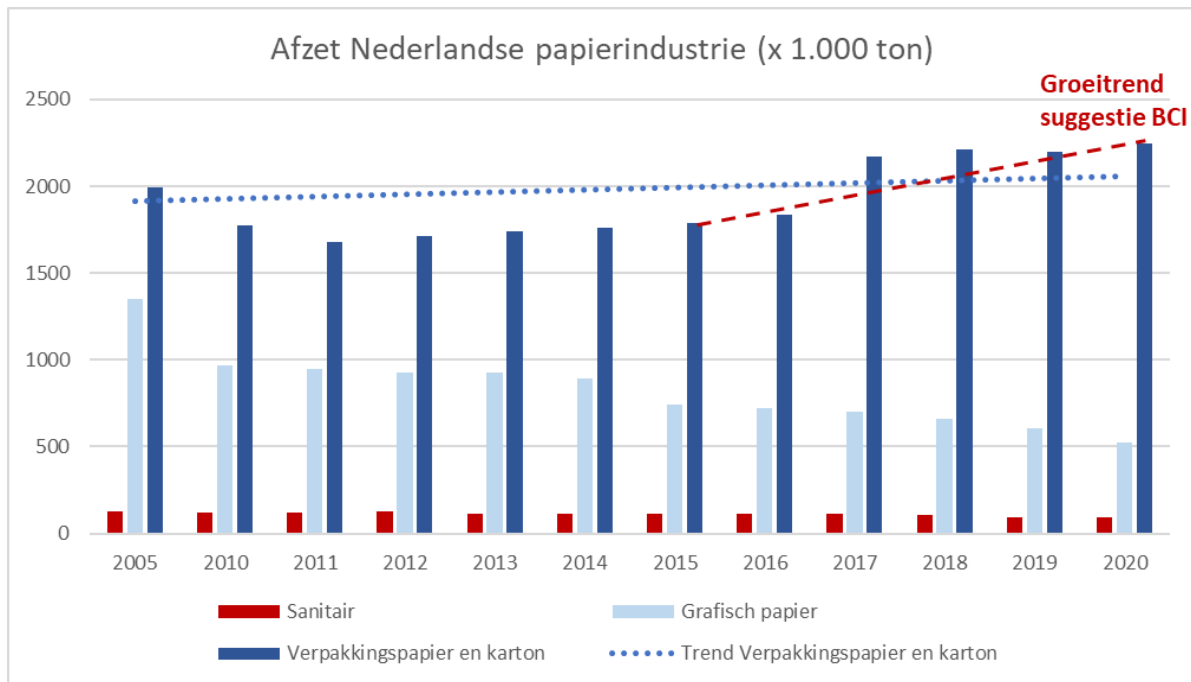
De [jaarrapportage vanuit het VNP](#) laat voor de Nederlands markt een dalende omzet trend zien. Vergelijking van 2020 met 2010 is de daling 5%. Als 2020 vergeleken wordt met 2005 is de daling zelfs 14%.

¹ McKinsey&Company (2019): Pulp, paper, and packaging in the next decade: Transformational change

Gepresenteerde groeicijfers kloppen niet

Op pagina 9 van het BCI rapport wordt gesteld dat de voor de Eerbeekse industrie relevante categorie (verpakkingspapier en karton) de gemiddelde groei tussen 2015 en 2020 5% is geweest (het was 4,7%). In het BCI rapport valt wel al te zien dat die groei al sinds 2017 stagneert en vooral voortkomt uit de kredietcrisis dip: de VNP cijfers geven een gemiddelde groei tussen 2017 en 2020 van 1,2%. De langjarige groei trend (lineaire regressie) sinds 2005 komt slechts uit op ca. 0,5% per jaar.

De 5% groeitrend suggestie van BCI is dus zeer misleidend en in werkelijkheid een fractie daarvan, zoals onderstaande grafiek ook duidelijk laat zien.

N.B. De door BCI gesuggereerde extra vraag als gevolg van de corona pandemie is niet terug te zien in de jaarcijfers.

Aangezien er naast de marktcijfers geen fabriekspecifieke groeicijfers worden gepresenteerd kan veilig worden aangenomen dat deze de Nederlandse marktcijfers niet zullen overstijgen.

Groeimogelijkheden staan onder druk

Om de productie op te kunnen voeren heeft de industrie extra grondstoffen, water, energie en transport nodig. Daarnaast zullen ook de benodigde vergunningen moeten worden afgegeven. Het is zeer de vraag of hierin kan worden voorzien:

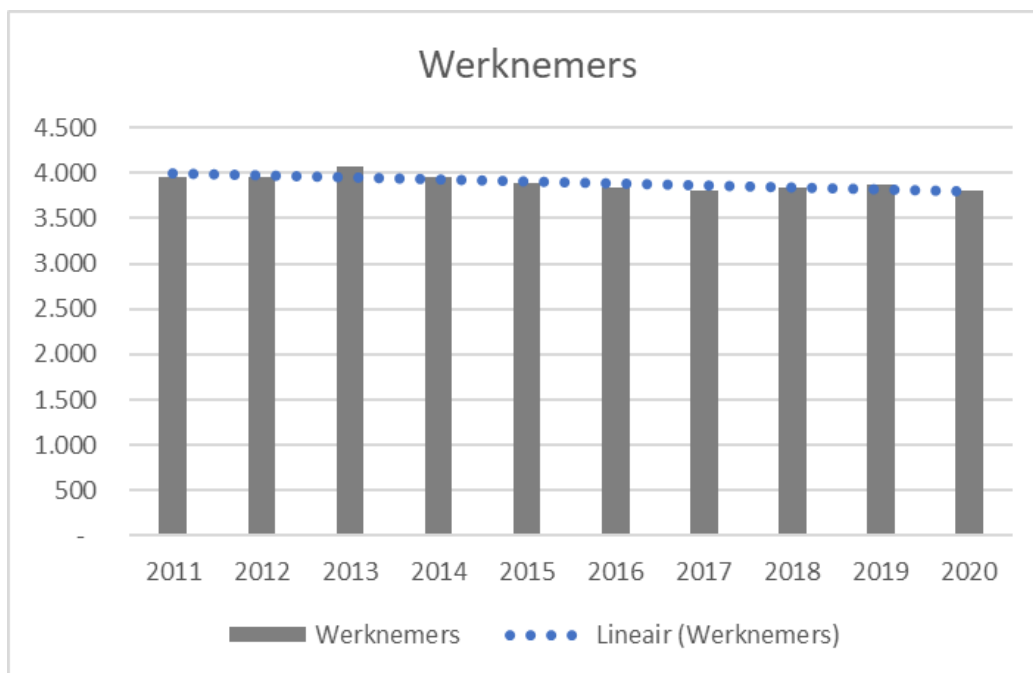
- Houtvezels worden steeds duurder en moeten van steeds verder komen
- Papier maken kost heel veel gas en/of elektriciteit: structureel hogere gas- en energieprijzen zorgen dus voor flink hogere kosten
- Extra grondwaterwinning is in 2019 al afgewezen door de Raad van State
- Stikstof en CO2 beperkingen worden steeds nijpender, mede door Europese natuurwetgeving
- Innovaties in de toekomst mogen niet meegewogen worden om besluit te rechtvaardigen. Bijv. [PAS mag niet als toestemmingsbasis voor activiteiten worden gebruikt](#).

Voldoende bestaande opslag aanwezig

Op pagina 16 wordt de extra benodigde opslagcapaciteit becijfert op 6.300 m² (8.300m² - 2.000m² voor derden) om de groei te kunnen opvangen. Op pagina 17 wordt echter 9.200 m² afgestoten vanwege optimalisaties. De bestaande opslag voldoet dus al ruimschoots om de gewenste groei en enige optimalisatie op te kunnen vangen. Direct in de buurt en regio staat ook nog veel extra m² bedrijshal te huur.

Werkgelegenheid in de sector neemt af

In het McKinsey rapport² over Eerbeek 2030 wordt gesteld (pag. 5) dat de competitiviteit van het papiercluster belangrijk is mede door het aantal directe en indirecte banen. Dit aantal banen neemt echter ondanks de toenemende capaciteit al jarenlang stelselmatig af. Door de dalende afzet en verdere automatisering van de processen is de verwachting dat dit alleen maar verder zal afnemen.

Werknemers in de Nederlandse papiersector

Conclusie over de noodzaak: er wordt geprobeerd een noodzaak aan te tonen die er niet is. Door misleidend gebruik van data wordt een historische groeipercentage gepresenteerd dat er niet is. Daar bovenop projecteert men weer verder onrealistische groeiverwachtingen.

Hoge kosten

Wie dekt de onrendabele top?

Uit het McKinsey rapport van de industrie blijken de geschatte kosten (afhankelijk van de uitgangspunten) van het LCE 25-35 mln. De geschatte marktwaarde is 11-13 mln. Dit betekent dus een verschil van 11-24 mln. Dat is een 'onrendabele top' van ca. 18 mln. voor de investering in een LCE en benodigde infrastructuur. De industrie gaat dit niet zelf betalen en is slechts

² McKinsey&Company (2017): Second opinion haalbaarheid opgaven 'Eerbeek 2030'

bereid contracten aan te gaan voor een fractie van de levensduur en/of afschrijftermijn van het LCE. Er wordt dus sterk gerekend op overheidsgelden.

Natuurcompensatie achterstand loopt verder op

Voor beide locaties op de Kollergang zou een flink stuk natuur moeten verdwijnen. Deze moet elders worden gecompenseerd, wat vaak lastig blijkt. De provincie Gelderland zoekt momenteel nog 127 hectare om natuur te compenseren, het Rijk heeft zelfs nog een opgave om 37.000 hectare bos te ontwikkelen.

Meer overlast en uitstoot

Geen significante afname vervoersbewegingen

In het rapport op pag. 17 valt te zien dat er geen externe locaties binnen de gemeente vervallen: alleen op eigen terrein en in Apeldoorn vervalt er opslag. Dit betekent dat er geen afname is van het aantal vervoersbewegingen.

Toename ritkilometers

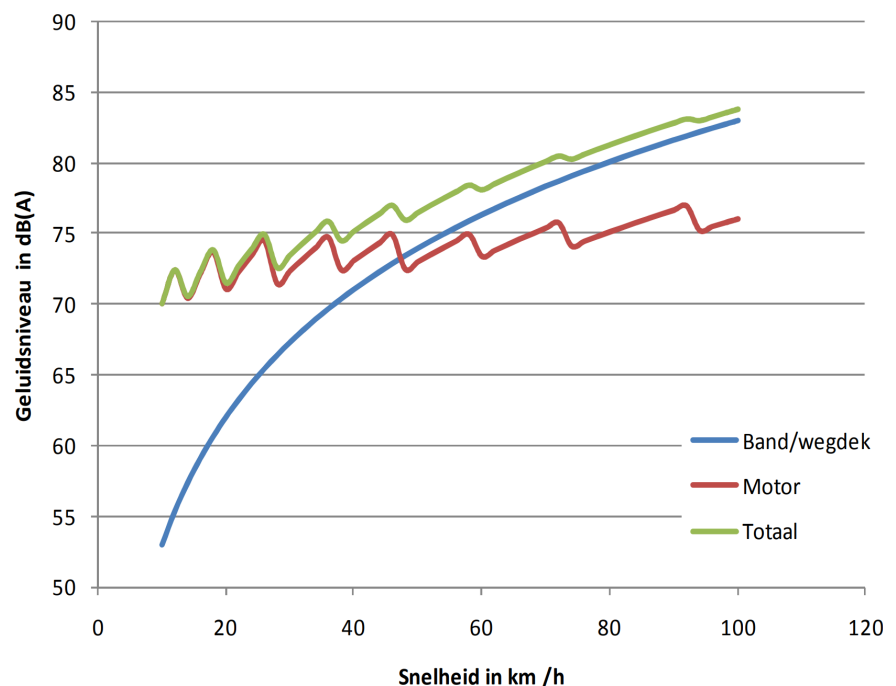
De besparing van 67% op ritkilometers was gebaseerd op de Burgersterrein locatie. Met een LCE aan de Kollergang wordt de ritafstand 4x hoger, waarmee de besparing wordt omgezet in een lichte toename. Overigens is pendelverkeer slechts 20% van alle industrie gerelateerde vervoersbewegingen. De meeste overlast en uitstoot blijft komen van aan- en afvoerend zwaar verkeer.

Elektrificatie is geen oplossing voor geluidshinder

De geluidsreductie van elektrisch vervoer is beperkter dan velen verwachten: geluidshinder wordt grotendeels door band-wegdek geluid veroorzaakt en vanaf 50 km/uur wordt de geluidsreductie verwaarloosbaar klein. Dit is ook duidelijk te zien in getoonde grafiek³ van het geluidsniveau van een zware vrachtauto.

Stille banden, een geluidsarm wegdek en snelheid terug brengen naar 30 km/u op Loubergweg en Brummenseweg zijn maatregelen die een vergelijkbaar effect hebben en direct al genomen kunnen worden.

Daadwerkelijke inzet van elektrisch vervoer is lastig af te dwingen en gezien de huidige snelheid van ontwikkeling van elektrisch vrachtvervoer voor 2030 niet erg realistisch te noemen.

³ DGMR Adviseurs, H. van Leeuwen (2010) Milieufactetten van binnenstedelijk wegverkeer: de motor uit en rustig doorrijden

Aanzuigende werking

Uit het MMG Adviesrapport wordt gesteld dat er extra opslagcapaciteit nodig zou zijn (pag.6) om de opslagbehoefte van Mayr Melnhof vanuit andere landen te dekken. Ook wordt 2.000m² voorzien voor “derden”. Het LCE heeft dus een aanzuigende werking met alle bijbehorende (ongewenste) gevolgen: extra verkeer en uitstoot op plekken waar men dat juist niet wil.

Geen onafhankelijk onderzoek

Hoewel er uitdrukkelijk is gevraagd om een onafhankelijk onderzoek naar nut en noodzaak van een LCE is het gepresenteerde rapport verre van onafhankelijk:

- alle argumentatie komt uit bronnen (documenten en gesprekken) die door de papierindustrie zelf zijn aangeleverd,
- overige belanghebbenden zijn nauwelijks gehoord. Door BCI is bijvoorbeeld niet gesproken met direct belanghebbenden van beide Kollergang opties.
- een korte blik op de cijfers laat direct selectief gebruik van data zien (“cherry picking”),
- van veel verwachtingen of constatering ontbreekt de onderbouwing.

Wat er niet is, valt zelden op

Wat ontbreekt is echter minstens zo erg: een nul alternatief (geen LCE) is niet bekeken of overwogen, laat staan dat er een Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse (MKBA) is gemaakt. Ook recente uitspraken van bijvoorbeeld de Raad van State aangaande waterwinning, toegestane uitstoot en andere milieubescherpende maatregelen zijn niet meegewogen.

Kortom: de inhoud van het rapport is misleidend en niet onafhankelijk.

Belangrijke openstaande vragen

Wat resteert is een groot scala aan vragen die een antwoord verdienen:

- Waarom wil de provincie nou per se een LCE? (Het kost ze geld en levert niks op).
- Is men door de complexe besluitvorming van het Eerbeek-Loenen 2030 programma in een fuik beland?
- Wie betaalt er nou eigenlijk wat om een LCE te realiseren? Is de provincie bereid om hiervoor de buidel te trekken?
- Wat is de business case voor een LCE? En welke informatie is daarvoor nog nodig? De huidige informatie is onvoldoende voor de benodigde investeringsbeslissingen.
- Wat is het effect op (directe en indirecte) werkgelegenheid? Hoeveel banen levert het dan op per geïnvesteerde gelden?
- Hoe ziet de Provincie de verdere ontwikkeling van een LCE voor zich: wie gaat hoeveel en waar investeren?
- Hoe denkt de provincie of gemeente elektrisch verkeer af te kunnen dwingen?

Ter overweging: ontwikkeling mogelijkheden zijn er zeker!

In beide geciteerde McKinsey rapporten wordt uitgebreid ingegaan op de ontwikkelingsmogelijkheden van de papier- en verpakkingindustrie. Deze liggen vooral in slimmer en beter (duurzamer) produceren en betere (lees: beter renderende) producten op de markt brengen.

Sinds 2017 heeft men het steeds over innovatie, maar op dit vlak is het erg stil de laatste jaren. Het gaat vooral om meer omzet en hogere volumes. Die hogere volumes zijn in Eerbeek lastig te realiseren, maar omzet zeker wel. Dat is een kwestie van nog slimmer en beter produceren. De Eerbeekse papierindustrie heeft in het verleden al aangetoond dit te kunnen. Het lijkt erop dat ze vooral die lijn moeten doortrekken: “higher margin, lower volume”. Dit biedt diverse kansen voor de industrie en de regio:

- **Werkgelegenheid:** De krimpende directe arbeidsinzet wordt gecompenseerd door hogere segment arbeid met meer indirecte banen.
- **Leefbaarheid:** Gelijkblijvende of lagere volumes zorgen voor minder transport overlast en uitstoot
- **Samenwerking:** Beter aansluiting bij de Cleantech Regio doelstellingen
- **Winstgevendheid:** innovatieve kennis en kunde is aanwezig en kan verder worden uitgebouwd om processen te optimaliseren, maar ook marktsegmenten met hogere marges aan te boren.

Deze analyse is samengesteld op 6 jan. 2022 door:

J. Vondeling

J. Hagman

O. Koedijk

GroenLinks Eerbeek-Brummen